

Teorie sportovního tréninku

19 Se Talent (1)

Doc. PaedDr. František Langer, CSc.
Katedra sportovních her

.....

.....

.....

.....

.....

TALENT

... jako rozvinutá úroveň schopností

Talent je schopnost zvládat stanovenou činnost lépe než průměrně disponovaní lidé.

Lidé mají talent v odlišných oblastech (matematický, hudební, výtvarný nebo manuální talent, talent organizační, talent pro práci s lidmi – tedy učitelský talent aj.)

Nás zajímá především pohybový talent pro nadprůměrné sportovní výkony...

.....

.....

.....

.....

.....

SPORTOVNÍ TALENT

„Talent má mnoho různých tváří.
Přichází v rozmanitých tvarech a podobách.“
Johan Koldström

Sportovní talent je nejčastěji rozebírán z hlediska kinantropologie, psychologie, sociologie, genetiky, filozofie a dalších vědních disciplín. Pojem **talent** je tak často zaměňován nebo nahrazován i dalšími termíny...

...které používáme pro **osoby, které vykazují vysoké výkony v konkrétním oboru lidské činnosti.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

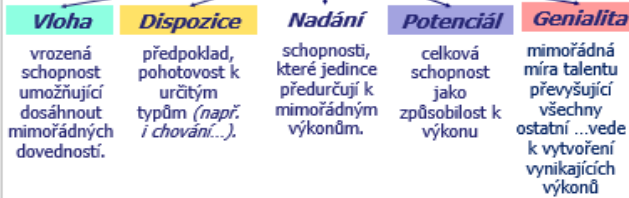
.....

.....

ZÁKLADNÍ ASPEKTY TEORIE VÝBĚRU SPORTOVNÍCH TALENTŮ

...jak vnímáme termín **talent** ...

.....

.....

.....

.....

.....

ČINITELÉ DETERMINUJÍCÍ TALENT

Pro rozvoj talentu platí totéž co pro rozvoj inteligence ... je potřeba kombinace dědičnosti a prostředí.

Ale...vývoj genetických predispozic je nezbytné stimulovat a rozvíjet ve vhodném podnětném prostředí (...to je v prvních letech života zastupováno rodinou, která je tady důležitým faktorem pro vývoj talentu v raných fázích).

„V mládežnickém sportu, se často vytrácí původní obsah slova sport – prožitek, radost, hra...“

.....

.....

.....

.....

.....

ČINITELÉ DETERMINUJÍCÍ TALENT

Děti, které mezi svými současníky **potvrzují své nadání, obvykle dominují především fyzickými parametry** a nelze příliš předpovídat (... že je někdo v 6. letech obratným fotbalistou, neznamená, že bude mezi svými vrstevníky stejně dominovat i o 5 let později...)

Předurčení dítěte ke sportovním úspěchům totiž nesouvisí jen s fyzickou stránkou, ale **klíčové jsou i parametry, které jsou v tomto období neviditelné.** Ať už jde o vůli, motivaci nebo třeba trénovatelnost.

.....

.....

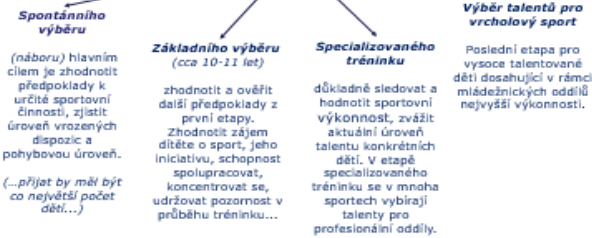
.....

.....

.....

VÝBĚR TALENTŮ VE SPORTU

Etapy výběru... náboru

.....

.....

.....

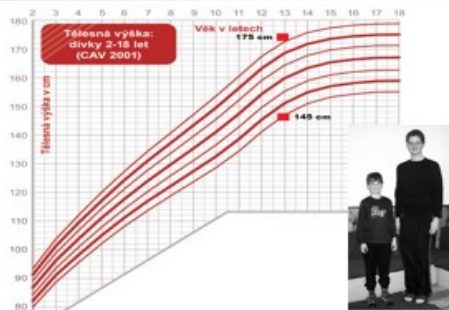
.....

.....

.....

PŘÍKLADY UKAZATELŮ PRO DIAGNOSTIKU TALETOVANOSTI

(upraveno podle Dovaletta et al., 2002)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

REALIZACE VÝBĚRU TALENTŮ

Formální institucionální zabezpečení

Výběr se provádí institucemi (škola, klubem na základě provedeného šetření, které má za úkol identifikovat možné pohybové talenty).

Nefornální institucionální zabezpečení

Výběr je prováděn institucemi jako doplněk k jejich hlavní činnosti (Sokol, Orel, Sport pro všechny...), z nichž děti s dobrou pohybovou úrovní obvykle směřují do různých sportovních oddílů.

Profesionální vyhledávací talentů

V některých sportovních odvětvích pracují osoby, které se zaměřují pouze na vyhledávání talentovaných sportovců (agenti, scouti, trenéři...)

Úroveň výkonů, které dosahují v důsledku tréninkového procesu, **rychlost a trend** předběžného nárůstu výkonnosti, **stabilita** sportovní výkonnosti (sledovaná při tréninku i při soutěžích), a **odolnost vůči sportovnímu zatížení**, které je důsledkem systematicky stoupajících tréninkových nároků.

.....

.....

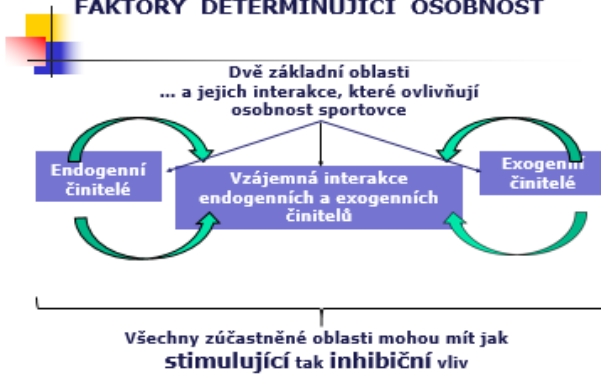
.....

.....

.....

.....

FAKTORY DETERMINUJÍCÍ OSOBNOST

.....

.....

.....

.....

.....

ČINITELÉ DETERMINUJÍCÍ OSOBNOST SPORTOVCE

Endogenní činitelé ...
...jsou různé dispozice a vlastnosti tvořící vnitřní podstatu osobnosti jedince... reaktivní základna chování (*vrozené x dědičné*)

- Optimální **strukturální znaky** jedince (*např. těl. výška, těl. hmotnost, antropometrické rozměry...*),
- **Předpoklady organismu** ve vztahu k pohybovým schopnostem,
- Vysoká úroveň **psychických vlastností**,
- **Docilita**.

.....

.....

.....

.....

.....

KALENDÁRNÍ, BIOLOGICKÝ VĚK A SPORTOVNÍ VĚK

Kalendářní věk souvisí s datem narození...

Biologický věk je dán konkrétním stupněm biologického vývoje organismu. Biologický věk se u zdravých jedinců (*tzn. v normě*) od dětství pohybuje v rozmezí kalendářního věku ± 2 roky...

- *Biologická akcelerace*,
- *Biologická retardace*.

Sportovní věk je doba, po kterou se jedinec věnuje aktivně (*soutěžně*) sportovní přípravě.

.....

.....

.....

.....

.....

ČINITELÉ DETERMINUJÍCÍ OSOBNOST

Exogenní činitelé (vliv prostředí a výchovy)

- **Rodina a motivace** dítěte,
- Psychický **tlak**,
- **Rodiče a dlouhodobý tréninkový proces.**

Pozn.

- Rozpoznání skutečné úrovně nadání,
- Výběr ve správném věku,
- Sport a práva dětí

*Děpěch či nedostatek úspěchu
Vašeho dítěte ve sportu
nepoukazuje na to, jaký jste rodič ...
Ale na to, jaký jste sportovec, který se rád učí,
má respekt, je skvělý týmový hráč,
je psychicky odolný, bezúspěšný
a do všeho jde naplno ...
to je obraz Vaší rodičovské výchovy!*

.....

.....

.....

.....

.....

TEORETICKÝ KONCEPT VÝBĚRU SPORTOVNÍCH TALENTŮ

Průběh institucionálního programu pro výběr a péči o talent

Rozpoznání
(identifikace...) talentu a jeho selekce

Podpora talentu

Optimalizaci sportovního tréninku

Pomocí koordinace způsobu života

.....

.....

.....

.....

.....

TEORETICKÝ KONCEPT VÝBĚRU SPORTOVNÍCH TALENTŮ

Výběr talentu (identifikace, výběrová kritéria, testy)

Určit výběrové indikátory, které umožní popsat nalezené oblasti modelu talentovaného jedince.

- Výběr **optimálních testů** k popsání oblastí talentu,
- Zjistit, do jaké míry jsou **testy věrohodné**,
- Jak „naskládat“ testy do **testových baterií**.

.....

.....

.....

.....

.....

TEORETICKÝ KONCEPT VÝBĚRU SPORTOVNÍCH TALENTŮ

Vyhledávání talentu (*prostředí, kde se dají najít a kdo je hledá?*)

- Jsou do „vyhledávání“ zapojeni **profesionálové v oboru** (*agenti, scouti a další odborníci*),
- Jaké je institucionální **zabezpečení sportovních talentů** (*škola, svaz, oddíl...*),
- Jakým způsobem a kde lze nalézt talenty, jak složitá je **praktická realizace testové baterie?**

.....

.....

.....

.....

.....

TEORETICKÝ KONCEPT VÝBĚRU SPORTOVNÍCH TALENTŮ

Rozvoj talentu (*trénink*)

Raná specializace

.....

.....

.....

.....

.....

TEORETICKÝ KONCEPT VÝBĚRU SPORTOVNÍCH TALENTŮ

Péče o talenty (*zabezpečení*)

Vytváření podmínek pro to, aby talentovaní sportovci neodcházel z klubu, popř. do zahraničí.

- **Materiální zabezpečení,**
- Sociální **zázemí,**
- **Výkonnostní perspektiva,** která dává předpoklady pro dosažení nejvyšších výkonnostních úrovní...

.....

.....

.....

.....

.....

DĚKŮ ZA POZORNOST

.....

.....

.....

.....

.....